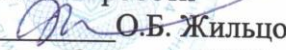

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
«11» 05 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОДФП. 07 ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ТА РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)

для студентів

спеціальності 012 Дошкільна освіта

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня другого (магістерського)

(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми 012.00.02 Педагогіка і методика дошкільної освіти

(шифр і назва освітньої програми)

Київ-2019

Розробник:

Кондратюк С.Г., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти

Викладач:

Кондратюк С.Г., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від 05.09.2019 р. № 2

Завідувач кафедри Г.В. Беленька

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/ наукової) програми (керівником проектної групи) _____

(назва освітньої програми)

05.09.2019 р.

Гарант освітньої (професійної/ наукової) програми
(керівник проектної групи) (О.А. Половіна)

Робочу програму перевірено

06.09.2019 р

Заступник директора М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	заочна	
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/ годин	6 / 180	
Курс	5	
Семестр	9	10
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	12	12
Модульний контроль		
Семестровий контроль		
Самостійна робота	78	78
Форма семестрового контролю		екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу- формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, що ґрунтується на вивченні теоретико-методичних основ мовленнєвої, художньо-мовленнєвої діяльності, методики розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку в умовах дошкільної освіти та сім'ї.

Основними завданнями курсу «Дитяча література та розвиток мовлення дітей дошкільного віку» є:

- формування у студентів умінь щодо розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості в художньо-мовленнєвій, мовленнєво-ігровій діяльності;

- здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими;

- формування умінь здійснювати педагогічний супровід мовленнєвої, художньо-мовленнєвої, мовленнєво-ігрової діяльності дітей дошкільного віку, доцільно використовуючи педагогічні методи і прийоми;

- стимулювання здатності до саморозвитку, прояву індивідуальності та постійного фахового зростання.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність– здатність самостійно та комплексно розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання дітей раннього та дошкільного віку із застосуванням теорії та методики дошкільної освіти в типових і невизначених умовах системи дошкільної освіти.

ФК-1.Здатність до розвитку в дітей раннього й дошкільного віку базових якостей особистості.

ФК-5. Здатність до розвитку у дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування та взаємодії з однолітками і дорослими в різних видах спілкування.

ФК-6. Здатність до організації ігрової, рухової, художньо-мовленнєвої, художньо-продуктивної (образотворча, музична, театральна) діяльності дітей раннього і дошкільного віку; створення розвивального середовища; використання інноваційних технологій дошкільної освіти.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН – 3. Розуміти і визначати особливості ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання у розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН – 4. Інтепритувати зміст і вимоги БКДО та варіативних програм дошкільної освіти, рекомендованих МОН України та обирати адекватні методики для їх забезпечення.

ПРН – 5. Планувати освітню роботу з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього, дошкільного віку та складати прогнози щодо її ефективності.

ПРН – 10. Впроваджувати інноваційні педагогічні технології розвитку дитини в освітній процес ЗДО.

ПРН - 12. Планувати освітній процес в ЗДО; розробляти плани та конспекти різних форм освітньої діяльності дітей дошкільного віку з урахуванням вікових особливостей та індивідуальних відмінностей.

Програма дисципліни «Дитяча література та розвиток мовлення дітей дошкільного віку» спрямована на якісну підготовку фахівця дошкільної освіти, здатного на науково-методичне осмислення педагогічних процесів в сучасній освіті.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни становить 180 годин (5 курс), з них перший семестр–12 годин,

другий семестр - 12 годин. З них: 8 год. – лекції, 4 год. – семінарські заняття, 12 год. – практичні заняття, 156 год. – самостійна робота, підсумковий контроль – екзамен (5 курс 10 семестр).

4. Тематичний план для заочної форми навчання (5-й курс 9-й-10-й семестри)

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт						Самостійна
		Аудиторна						
Лекції		Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні			
Змістовий модуль 1.								
Теоретико-методичні засади та історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку								
Тема 1.1. Теоретико-методичні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття	12	2					13	
Тема 1.2.Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей	18		2				13	
Разом	30	2	2				26	
Змістовий модуль 2.								
Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей								
Тема 2.1.Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Її форми організації.	15	2					13	

Тема 2.2. Аналіз літературних творів для дітей. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами, роботи з казкою Етичні бесіди з дітьми. Куточок книги.	15			2			13	
Разом	30	2		2			26	
Змістовий модуль 3. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку в художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності								
Тема 3.1. Становлення мовлення дітей від народження до року життя. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку	15			2			13	
Тема 3.2. Художньо-мовленнєва діяльність у ранньому віці. Аналіз художніх творів для малят. Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури	15			2			13	
Разом	30			4			26	
Разом за I семестр	90	4	2	6			78	
Змістовий модуль 4. Методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку в художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності								
Тема 4.1. Методика виховання звукової культури мовлення, розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення дітей зазначеного віку дошкільника	15	2					13	

Тема 4.2. Методика читання і розповідання дітям творів художньої літератури. Аналіз художніх творів для малят	15			2			13	
Разом	30	2		2			26	
Змістовий модуль 5. Методика розвитку мовлення дітей п'ятого року життя дошкільного віку в художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності								
Тема 5.1. Характеристика мовлення дітей п'ятого року життя. Методика розвитку зв'язного діалогічного мовлення дітей п'ятого року життя	15			2			13	
Тема 5.2. Переказування літературних творів дітьми. Аналіз художніх творів для дітей п'ятого року життя. Мовленнєві ігри з дітьми за змістом літературних творів	15			2			13	
Разом	30			4			26	
Змістовий модуль 6. Методика розвитку мовлення дітей шостого року життя дошкільного віку в художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності								
Тема 6.1. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку на етапі старшого дошкільного віку. Методика розвитку діалогічного мовлення дітей старшого дошкільного віку проведення різних видів бесід, полілогів	15	2					13	

Тема 6.2. Аналіз художніх творів для дітей шостого року життя. Мовленнєві ігри з дітьми за змістом літератур-них творів. Розповідання дітьми старшого дошкільного віку. Дитяча словотворчість	15		2				13	
Разом	30	2	2				26	
Разом за II семестр	90	4	2	6			78	
Усього	180	8	4	12			156	

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теоретико-методологічні засади та історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку(2 курс 3 семестр)

Лекція 1.

Теоретико-методичні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття (2 год.)

Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови як наука. Об'єкт, предмет, зміст, завдання дошкільної лінгводидактики як навчальної дисципліни.

Мовлення в контексті дитячого розвитку.

Зв'язок дошкільної лінгводидактики з іншими науками, їх внесок у науку про навчання дітей раннього і дошкільного віку рідної мови.

Наукові засади дошкільної лінгводидактики. *Методологічні* засади (мова як суспільне явище, суспільний характер походження мови, мова – засіб спілкування, взаємозв'язок мови й мислення).

Методи наукового дослідження в методиці: спостереження, бесіди, психолого-педагогічний експеримент, діагностичні методики.

Закономірності та принципи мовленнєвого розвитку дітей на етапі дошкільного дитинства.

Ключові поняття теми: лінгводидактика, об'єкт, предмет, зміст, завдання, методика, теорія, мова, мовлення, текст, функції мови і мовлення, культура мовлення, закономірність, дитина, чуття мови, принципи навчання мови, розвитку мовлення: загальнодидактичні, методичні (загальні методичні принципи, часткові методичні принципи, спеціальні); мовна й мовленнєва компетенція, компетентність тощо.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1, 3.

Семінарське заняття 1

Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей (2 год.)

Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей (2 год.)

Мова як суспільне явище, суспільний характер походження мови; мова як засіб спілкування; взаємозв'язок мови й мислення; слова й поняття.

Роль чуттєвого досвіду в розвитку мовлення. Мовленнєва діяльність (Б. Баєв, І. Бодуен де Куртене, І. Зимняя, О. Леонтьєв, І. Синиця, Ф. де Соссюр та ін.) та її характеристика. Формування мовленнєвих навичок і умінь у дошкільників (А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Калмикова, К. Крутій, Ф. Сохін, В. Яшина та ін.). Розвивальний потенціал мовленнєвого середовища дошкільного закладу і родини (А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Калмикова, К. Крутій, Т. Піроженкота ін.).

Мовлення вихователя – чинник розвитку культури мовлення дитини.

Мовна й мовленнєва компетенція. Проблема формування мовленнєвої компетенції в державних документах.

Мета і завдання дошкільного навчального закладу з зазначеної проблеми та ін. Форми, методи та прийоми : розглядання іграшки, предмета, картинки тощо, дидактичні ігри та вправи, етичні бесіди, читання й розповідання, переказування літературних творів та ін..

Розвивальне середовище.

Ключові поняття теми: художньо-мовленнєва діяльність, завдання, зміст, форми, засоби, методи, прийоми тощо.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1-9.

Змістовий модуль 2.

Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей

Лекція 2

Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності .

Функції художньої літератури. Прояви мовленнєвої творчості дітей (2 год.)

Діяльність як цілеспрямована активність, види діяльності. Художній образ, Художньо-мовленнєва діяльність, її складові, структура. Театрально-мовленнєва, образотворчо-мовленнєва, музично-мовленнєва, літературно-мовленнєва діяльність. Функції художньої літератури: інформаційно-освітня, виховна, національно-духовна, історична, культураносна, естетична, розважальна тощо.

Базовий компонент дошкільної освіти про ознайомлення дітей з художньою літературою. Характеристика чинних програм щодо організації художньо-мовленнєвої діяльності з дошкільниками.

Ключові поняття теми: активність, діяльність, діяльнісний підхід, , види діяльності, художній образ, художньо-мовленнєва діяльність, структура, функції тощо.

Рекомендована література

Базова: 1, 2, 3, 4.

Додаткова: 1-9.

Практичне заняття 1.

Аналіз літературних творів для дітей. Методика ознайомлення дітей з фольклорними жанрами. Етичні бесіди. Куточок книги. (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Жанри художньої літератури. Зміст і базисні характеристики художньо-мовленнєвої діяльності дітей у Базовому компоненті дошкільної освіти (2012 р.) та чинних програмах. Література напряму нон-фікшн як обов'язковий елемент сучасного розвивального середовища. *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами чинних програм та БКДО в аспекті організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в умовах ДНЗ та сім'ї.*

II. Практична частина.

2. Аналіз літературних творів для дітей дошкільного віку. *Робота в підгрупах*

3. Етичні бесіди. Куточок книги

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1-9.

Змістовий модуль 3.

Методика розвитку мовлення дітей раннього віку в художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності

Практичне заняття 2.

Становлення мовлення дітей від народження до року життя (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Загальна характеристика передмовного періоду дітей першого року життя. *Заповнення таблиці.*

2. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей першого року життя. *Робота в підгрупах з текстами чинних програм.*

3. Специфіка організації мовленнєвої роботи з дітьми першого року життя. Характеристика форм, методів і прийомів.

II. Практична частина.

4. *Імітація фрагментів форм роботи з дітьми. Представлення та характеристика засобів навчання, виготовлення дидактичних посібників.*

Вивчення досвіду розвитку мовлення дітей першого року життя в сім'ї.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1, 3, 5.

Практичне заняття 3.

Художньо-мовленнєва діяльність у ранньому віці. Аналіз художніх творів для малят. Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Жанри художньої літератури для малят.

2. Особливості сприймання дітьми раннього віку казок.

3. Завдання і зміст роботи з художньою літературою в групах раннього віку. *Підгрупова робота.*

II. Практична частина.

4. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього віку. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

5. Аналіз творів художньої літератури для малят (*Робота в парах*).

6. Добір мовленнєвих ігор за змістом художніх творів для малят. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації художньо-мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література**Основна: 1, 2, 4.****Додаткова: 1, 3, 5.****Змістовий модуль 4.****Методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку в художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності****Лекція 3.****Методика виховання звукової культури мовлення у дошкільному віці (2 год.)**

Основні поняття: фонема, звук, звукова культура мовлення. Завдання виховання звукової культури мовлення у дошкільників.

Система роботи з виховання звукової культури мовлення. Формування правильної звуковимови; розвиток фонематичного слуху, мовного дихання, дикції, сили голосу, інтонації.

Зміст, форми, методи та прийоми роботи з виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку.

Ключові поняття теми: звукова культура (компоненти звукової культури мовлення, фонема, звук, завдання виховання звукової культури мовлення, методи, прийоми роботи над звуковою культурою мовлення дошкільника: чистомовки, скоромовки, розповіді зі звуконаслідуванням, артикуляційні вправи....

Рекомендована література**Основна: 1, 2, 3, 4.****Додаткова: 1, 3, 5-9.****Практичне заняття 4**

Методика читання і розповідання дітям молодшого дошкільного віку творів художньої літератури. Аналіз літературних творів для дітей молодшого дошкільного віку (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1.Формування інтересу до творів художньої літератури, культури майбутнього читача. *Заповнення таблиці.*

2.Методи та прийоми роботи з художньою літературою з дітьми молодшого дошкільного віку.

II. Практична частина.

3.Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей зазначеного віку. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

4.Добір творів для читання і розповідання дітям творів художньої літератури та їх аналіз.

III. Рефлексія.**Рекомендована література**

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-9.

Змістовий модуль 5.

Методика розвитку мовлення дітей п'ятого року життя дошкільного віку в художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності

Практичне заняття 5

Методика розвитку зв'язного діалогічного мовлення дітей п'ятого року життя (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Становлення зв'язного діалогічного мовлення у дітей дошкільного віку. Аналіз чинних програм. *Заповнення таблиці.*

2. Методи та прийоми роботи з розвитку зв'язного (діалогічного і монологічного) мовлення у дітей п'ятого року життя.

3. Методика проведення бесід. Навчання дошкільників міркування. Запитання. Характеристика запитань та вимоги до них. *Імітація фрагментів діяльності, обговорення конспектів, творчі завдання.*

II. Практична частина.

4. *Імітація фрагментів розмов і бесід з дітьми зазначеного віку; елементи тренінгу; творчі завдання; опрацювання конспектів занять.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-9.

Практичне заняття 6.

Переказування літературних творів дітьми п'ятого року життя (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття переказу літературних творів.
2. Вимоги до творів для переказу дітьми п'ятого року життя. 3. Способи навчання переказу літературних творів дітьми дошкільного віку.

4. Методика навчання переказу літературних творів дітьми п'ятого року життя.

II. Практична частина.

Імітація фрагментів занять з навчання дітей п'ятого року життя переказу; добір літературних творів, елементи тренінгу; творчі завдання, опрацювання конспектів занять.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова:1-9.

Змістовий модуль 6.

Методика розвитку мовлення дітей шостого року життя дошкільного віку в художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності

Лекція 4.

Загальна характеристика мовленнєвого розвитку на етапі старшого дошкільного віку. Методика розвитку зв'язного діалогічного мовлення дітей старшого дошкільного віку (2 год.)

Особливості, зміст і завдання розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку. Форми роботи з розвитку мовлення дітей старшої групи ЗДО. Методи та прийоми роботи з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Поняття «діалогічне мовлення», «усвідомлення мовлення». Завдання і зміст роботи з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Методи та прийоми розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку. Навчання дітей старшого дошкільного віку діалогічного мовлення.

Підготовка руки дитини до письма.

Ключові поняття теми: особливості мовлення: фонематичний слух, чітка звуковимова, слухове, зорове сприймання; розуміння мовлення, усвідомлення мовлення, інтегровані заняття, дидактичні ігри, дидактичні вправи, бесіди, переказування, підготовки руки дитини до письма тощо.

Рекомендована література

Базова: 1, 2, 3, 4.

Додаткова:1, 3, 5, 9.

Семінарське заняття 2

Аналіз літературних творів для дітей шостого року життя. Мовленнєві ігри з дітьми старшого дошкільного віку за змістом літературних творів. Створення умов для організації ознайомлення з художніми творами та опанування ними дітей з особливими потребами в закладах освіти (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Жанри художньої літератури для дітей старшого дошкільного віку.
2. Особливості сприймання літературних творів дітьми старшого дошкільного віку року життя.
3. Завдання і зміст роботи з художньою літературою в старшій групі ЗДО.
4. Чинники та необхідні й достатні умови розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Створення освітнього середовища, в якому може працювати з художнім текстом дитина, що має особливі освітні потреби.
5. Готовність дитини, середовища та команда роботи супроводу. Завдання та принципи навчання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

Складові професіограми педагога, який працює з дітьми з особливими потребами.

6. Особливості сприйняття текстів дітьми, що мають інклюзії різного спрямування

Підгрупова робота.

II. Практична частина.

4. Аналіз літературних творів для дітей шостого року життя. *Робота парами.*

5. Добір мовленнєвих ігор за змістом художніх творів для дітей зазначеного віку. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації художньо-мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-9.

6 Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студентів	Макс. к-сть бал. за од.	Мод.1		Мод.2		Мод. 3		Мод.4.		Мод. 5		Мод6	
		Кількість одиниць	Макс. к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	-	-	1	1	-	-	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Відвідування практичних занять	1	-	-	1	1	2	2	1	1	2	2	-	-
Робота на семінарському занятті	9	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	1	9
Робота на практичному занятті	10	-	-	1	10	2	20	1	10	2	20	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Разом		-	16	-	17	-	27	-	17	-	27	-	16
Максимальна кількість балів: 120													
Розрахунок коефіцієнта: 120: 60 = 2													

Розрахунок

1) $a : 60 = k$; 2) $b : k = c$

a – максимальна кількість балів з дисципліни

k – коефіцієнт до розрахунку (2,0)

b – сума балів, набрана студентом

c – сума балів, набрана студентом за результатами навчання

Максимальна кількість балів $a=120$. Дисципліна з екзаменом, тому $k=120:60$.

За результатами проміжного контролю під час вивчення навчальної дисципліни студент може набрати до 60 балів включно, а за екзамен - до 40 балів включно. Загальне оцінювання здійснюється на підставі суми результатів проміжного і підсумкового контролю знань (екзамену).

До складання екзамену допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальним планом та робочою програмою, і які за результатами проміжного контролю сумарно набрали не менше 21 балу. Студенти, які набрали менше ніж 21 бал, до складання екзамену не допускаються.

У разі невиконання окремих обов'язкових видів робіт з об'єктивних причин, студент має право виконати їх і прозвітуватись у термін до останнього семінарського заняття. Час та порядок виконання робіт і звітування визначає викладач.

Для одержання, в подальшому, допуску до екзамену, студент має пройти повторний курс з даної навчальної дисципліни, виконати всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою повторного курсу дисципліни, і за результатами роботи акумулювати не менше 35 балів. Проходження повторного курсу з певної навчальної дисципліни відбувається відповідно до Положення Університету про надання додаткових освітніх послуг з вивчення студентами навчальних дисциплін (модулів) понад обсяги, встановлені навчальними планами та програмами.

Результати екзамену оцінюються в діапазоні від 0 до 40 балів включно. Викладач визначає максимальну кількість балів за кожне питання, відповідно до його складності, і повідомляє студентам про розподіл балів напередодні екзамену під час консультації.

Студент, який не з'явився на екзамен без поважних причин, вважається таким, який одержав незадовільну оцінку.

Якщо студент вважає, що на екзамені викладач оцінив відповідь не об'єктивно, у результаті чого відбулося заниження оцінки, то студент у день оголошення оцінки може подати в навчальний відділ апеляцію на ім'я керівника структурного підрозділу (факультету, інституту, коледжу). У такому випадку за розпорядженням керівника структурного підрозділу або особи, що його заміняє, створюється комісія у складі: екзаменатора, який приймав екзамен, іншого викладача відповідного профілю, завідувача кафедри та заступника керівника з науково-методичної та навчальної роботи.

Розгляд апеляції проводиться з метою визначення об'єктивності виставленої оцінки.

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Завдання самостійної роботи За змістовими модулями	Критерії оцінювання		Бали
ЗМ1	На основі опрацювання підручників, енциклопедій, словників, навчальних і методичних посібників у запропонованій літературі та періодичних виданнях зробити тлумачний словничок основних понять (не менше 50 найменувань).	своєчасність виконання завдання,	1	5
		повний обсяг виконання завдання	1	
		якість виконання	1	
		креативний підхід (wordart чи інші технології)	1	
		ініціативність	1	
ЗМ2	Виготовлення дидактичного посібника для роботи з дітьми дошкільного віку (тема і вікова група за вибором студента). Орієнтовні теми: «Іграшки», «Меблі», «Посуд», «Одяг і взуття», «Ми різні, але ми рідні», «Моя рідна Україна», «Скоро вже піду до школи» тощо (у електронному вигляді з використанням сучасних технологій)	самостійність у розробці посібника на обрану тему не менше 10 сторінок	1	5
		відповідність теми та змісту (для дітей і дорослих) програмовим вимогам, віковим та індивідуальним особливостям дітей	1	
		наявність у посібнику творів художньої літератури різних жанрів + ілюстрації	1	
		наявність ігор та вправ у посібнику (не менше 4-5)	1	
		естетичне оформлення посібника	1	
ЗМ3	Скласти інтелектуальну карту до обраної теми та скласти до неї кросворд з 10 понять.	своєчасність виконання завдання	1	5
		естетичне оформлення	1	
		повний обсяг виконання завдання	1	
		якість виконання (наявність теми, змісту, фото чи ілюстрацій посилення на використані джерела)	1	
		кількість слайдів не перевищує 7-8	1	
ЗМ4	Дібрати 2 діагностичні методики для дослідження мовленнєвих умінь дітей молодшого дошкільного віку, продіагностувати 5 дітей та обробити результати.	своєчасність виконання завдання	1	5
		Відповідність дібраних методик меті дослідження	1	
		наявність протоколів дослідження	2	
		Обґрунтованість висновків	1	
ЗМ5	Дібрати 2 діагностичні методики для дослідження мовленнєвих умінь дітей п'ятого року життя, продіагностувати 5 дітей та обробити результати.	своєчасність виконання завдання	1	5
		структурованість	1	
		якість змісту	1	
		креативний підхід	1	
		ініціативність	1	
ЗМ6	Підготувати план-конспект організації роботи з розвитку зв'язного мовлення (діалогічного чи монологічного) з дітьми старшого дошкільного віку.	своєчасність виконання завдання	1	5
		структурованість	1	
		якість змісту	1	
		креативний підхід	1	
		ініціативність	1	
Максимальна кількість балів				30

6.3 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У кінці десятого семестру для студентів п'ятого курсу проводиться *екзамен*.

Формою проведення семестрового контролю (екзамену) передбачено тест:

1. Виконання тестових завдань у кількості 40 штук. Правильна відповідь студентом за кожне завдання тесту оцінюється у 1 бал. Максимальна кількість балів за правильні відповіді завдань тестів – 40 балів.

Приклади завдань тесту різної складності:

1. Визначте правильну відповідь: бесіда переважно відбувається у формі:

- А) опису подій;
- Б) розмірковувань;
- В) запитань і відповідей.

2. Визначте правильні відповіді: із пропонованих методів виберіть ті, що сприяють розвитку діалогічного мовлення дітей:

- А) розглядання предметів
- Б) дидактичні ігри
- В) дидактична розповідь
- Г) розмови вихователя з дітьми
- Д) бесіди

3. Доберіть до кожної групи завдань мовленнєвої роботи відповідні складові.

А) Виховання звукової культури мовлення.	1. Розвиток артикуляційного апарату, розвиток дихання й слуху; виховання виразності мовлення
Б) Розвиток словника	2. Засвоєння соціально прийнятих значень слів; активізація словникового запасу
В) Формування граматичної будови мовлення	3. Навчання способам словозміни та словотворення; складання речень різної синтаксичної конструкції

4. Співвіднесіть завдання роботи з розвитку зв'язного мовлення з їх змістом.

А) Оволодіння діалогічним мовленням	1. Спонукає до словесної творчості
Б) Оволодіння монологічним мовленням	2. Доречно відповідати на різні види запитань, звертатися із запитаннями
В) Освоєння різних способів спілкування	3. Виражати свої думки, наміри, бажання

6.4. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Яка різниця між поняттями «мова» та «мовлення»? Що між ними спільного?
2. Назвіть закономірності становлення мовлення у дітей та методичні принципи, розроблені Л. Федоренко.
3. Назвіть особливості становлення мовлення у дітей раннього віку.
4. Назвіть методи та прийоми виховання звукової культури мовлення у дітей. Коротко охарактеризуйте їх.
5. Назвіть методи та прийоми розвитку словника дітей. Коротко охарактеризуйте їх.
6. Розкрийте вплив ознайомлення з суспільним довкіллям (художньою літературою) на розвиток словника дитини дошкільного віку.
7. Назвіть методи та прийоми формування граматичної правильності мовлення у дітей дошкільного віку. Коротко охарактеризуйте їх.
8. Що таке діалог? Чим поняття *діалог* відрізняється від понять *бесіда*, *полілог*?
9. Визначте основні лінгвістичні та психологічні характеристики діалогічного мовлення.
10. Назвіть види бесід. Коротко охарактеризуйте їх.
11. Порівняйте структуру розмови в повсякденні та бесіди.
12. Прокоментуйте фразу «Види занять з навчання діалогічного мовлення»
13. Охарактеризуйте методи та прийоми навчання дітей діалогічного мовлення.
14. Сформулюйте психологічні та дидактичні умови успішного навчання дітей діалогічного мовлення.
15. Назвіть лінгводидактичні принципи навчання бесіди, полілогу.
16. Доведіть вагому роль гри з навчання дітей діалогічного мовлення.
17. Визначте ваше власне ставлення до прийому запитань вихователя в навчанні дітей діалогічного мовлення.
18. Вимоги до бесіди за змістом літературного тексту.
19. Прийоми керівництва бесідою в різних вікових групах.

20. Який з засобів – картина чи літературний твір – на ваш погляд, більш ефективний для навчання дітей бесіди?

21. Специфіка запитань на бесідах (полілогах).

22. Специфіка ігор з навчання діалогічного мовлення у дітей дошкільного віку.

23. Особливості керування бесідами (полілогами) з досвіду в різних вікових групах.

24. Що таке монолог? Чим поняття *монолог* відрізняється від понять *текст*, *дискурс*?

25. Визначте основні лінгвістичні та психологічні характеристики монологічного мовлення.

26. Дайте характеристику зв'язного монологічного мовлення як процесу та результату – продукту мовлення.

27. Назвіть типи дитячих розповідей. Коротко охарактеризуйте їх.

28. Назвіть види дитячих розповідей. Наведіть приклад художнього опису.

29. Порівняйте структуру опису та повідомлення.

30. Охарактеризуйте методи та прийоми навчання дітей розповідання.

31. Сформулюйте психологічні та дидактичні умови успішного навчання дітей монологічного мовлення.

32. Назвіть лінгводидактичні принципи розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

33. Доведіть вагому роль художнього слова в навчанні різних типів розповіді.

34. Визначить чинники, що впливають на формування діамонологічної компетентності.

35. Визначте ваше власне ставлення до прийому зразка розповіді вихователя в навчанні розповідання.

36. Як, на вашу думку, співвідносяться стосовно дітей дошкільного віку самостійність у мовленні та наслідування? Аргументуйте вашу думку.

37. Способи навчання переказу. Обгрунтуйте послідовність їх використання в роботі з дітьми.

38. Який зі способів переказу – цілісний чи частинами – на ваш погляд, більш ефективний?

39. Охарактеризуйте цілемотиваційний компонент трьох видів занять з переказу.

40. Вимоги до літературних текстів для переказу.

41. Моделювання. Види моделей, їх роль у навчанні дітей переказу літературних творів.

42. Прийоми керівництва переказом у різних вікових групах.

43. Специфіка розповідей з досвіду. Особливості керування розповідями з досвіду в різних вікових групах.

44. Розкрийте роль театралізацій (ігор-драматизацій, інсценізацій) в навчанні дітей мови, розвитку мовлення, вихованні мовленнєвої культури.

45. Що собою являє усвідомлення мовлення дитиною дошкільного віку?

46. Чи потрібна підготовка руки дитини до письма? Яку роботу в умовах закладу дошкільної освіти вона передбачає? Та ін

6.5. Шкала відповідності оцінок

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«задовільно»	E
69 – 74		D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89		B
90 – 100	«відмінно»	A

7. Навчально-методична карта дисципліни

	5 курс 9 семестр				5 курс 10 семестр			
Модулі	Змістовий модуль І	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6
Назва модуля	Теоретико-методичні засади, історія становлення та розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи та прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку	Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей	Методика розвитку мовлення дітей раннього віку в художньо-мовленнєвій діяльності		Методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку в художньо-мовленнєвій та ігровій діяльності	Методика розвитку мовлення дітей п'ятого року життя дошкільного віку в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності		Методика розвитку мовлення дітей шостого року життя дошкільного віку в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності
Бали за модуль	16	17	27		17	27		16
Теми лекцій	Теоретико-методичні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття	Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Функції художньої літератури. Прояви мовленнєвої творчості			Методика виховання звукової культури мовлення у дошкільному віці, розвитку словника та формування граматично-правильного мовлення дітей			Загальна характеристика мовленнєвого розвитку на етапі старшого дошкільного віку. Методика розвитку діалогічного мовлення дітей старшого дошкільного віку.
Бали за відвідув	1 бал	1 бал			1 бал			1 бал
Теми семінарів та практичних занять	Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку	Аналіз літературних творів для дітей	Становлення мовлення дітей від народження до року життя	Художньо-мовленнєва діяльність у ранньому віці	Методика читання і розповідання дітям творів художньої літератури. Аналіз літературних творів для малят	Характеристика мовлення дітей п'ятого року життя. Методика розвитку зв'язного діалогічного мовлення дітей п'ятого року життя	Переказування літературних творів дітьми. Аналіз художніх творів для дітей п'ятого року життя. Мовленнєві ігри з дітьми	Аналіз художніх творів для дітей шостого року життя. Мовленнєві ігри з дітьми
Бали за заняття	9 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	9 балів
Бали за відвідув	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів		5 балів	5 балів		5 балів
Контроль					Екзамен (40 балів)			
	Максимальна кількість балів за 5 курс (9-10 семестр) - 120 балів; розрахунок коефіцієнта: 120:60= 2							

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. – К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). – 704 с.

2. Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч [та ін.]; наук. ред.: Г.В. Беленька, М.А. Мшовець; Мін. осв. і наук. України, Київ. у-нт ім. Б. Грінченка. – К.: Київ, у-н-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.

3. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. проекту В.О.Огнев'юк ; наук. ред. Г.В. Беленька ; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна та ін. – К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 352 с.

4. Монке О.С. Українська література для дітей дошкільного віку: навч.посібник – Одеса, 2010. – 349 с.

5. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. – Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 176 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

Додаткова література:

1. Богданець-Білоskalенко Н.І. У барвистому віночку. Хрестоматія. Навчальний посібник для розвитку дітей дошкільного віку у дошкільному навчальному закладі / Упор. Н.І. Богданець-Білоskalенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 728 с.

2. Калмикова Л.О. Перспективність і наступність у навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри: навч. метод. пос. / Л.О. Калмикова. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. – 448 с.

3. Половіна О.А. Педагогічний супровід образотворчої діяльності дітей: розширюємо можливості, збагачуємо досвід / Половіна О.А. // Вихователь-методист дошкільного закладу. – № 9 – 2016. – С. 45-50.

4. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник для дітей старшого дошкільного віку : у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. – Х. : В-во «Ранок». – 2015. – 80 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

5. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. – 2016.- № 4. – С. 3-6.

6. Рубрика «Літературний проект» // Методична скарбничка вихователя. – №1-12 – 2014-2016 рр.

7. Шляхи використання літератури напряму нон-фікшн у закладах дошкільної освіти: інтегрований підхід/ С.Г. Кондратюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: : (Частина II: Педагогічні науки). – № 1 (324) березень 2019 С.249-260

Інформаційні ресурси

1. Українська дитяча література
http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/ukrajinska_ditjacha_literatura/32
2. <http://www.grani-t.com.ua/child/podcast/2775>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=ApI1Yowtgls>
4. https://www.yakaboo.ua/ua/vtecha.html#media_popup_fragment
5. <https://www.yakaboo.ua/ua/jelektronnye-knigi/elektronnye-knigi-detskaja-literatura.html>
6. Зарубіжна дитяча література
http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/zarubizhna_ditjacha_literatura/31
http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/rosijska_ditjacha_literatura/33
7. <http://educat.at.ua/load/chitannja/38>
8. <https://www.yakaboo.ua/ua/duzhe-golodna-guseniczja.html>